

CE-markering asfalt en Europese normen

Ervaringen gemeente Amsterdam

Wim Rollfs of Roelofs; Materiaaldienst (DIVV) Amsterdam

De CE-markering is in eerste instantie een verklaring die wettelijk verplicht door de producent afgegeven moet worden.

De gegevens op de verklaring moeten overeenkomen met de eisen die door de opdrachtgever in het contract (bestek) vermeld zijn.

Samen met de gelijktijdige invoering van nieuwe Europese normen in 2008 betekent dit dat de opdrachtgever op andere informatie dan voorheen moet toetsen.

De asfaltbranche is gewend aan de eisen als vastgelegd in de Standaard RAW Bepalingen. Daarin werd voor de invoering van de CE-markering uitgegaan van eisen aan de samenstelling (receptbenadering) en de marshalleigenschappen. Deze eisen zijn op basis van jarenlange praktijkervaring (empirie) opgebouwd.

Met de invoering van de CE-markering zijn de eisen in de Standaard RAW Bepalingen aangepast aan de nieuwe,

functionele eigenschappen. Om deze overgang soepel te laten verlopen is er in CROW verband een overgangsregeling van een jaar ingesteld. Deze overgangsregeling liep van 1 maart 2008 tot 1 maart 2009.

De ervaringen gedurende de overgang wijzen er op dat naast de gewenning aan nieuwe aanduidingen en proeven het ook inspanning vereist om te schakelen naar het nieuwe systeem. In dat nieuwe systeem wordt het mogelijk om

alternatieve asfaltmengsels en uiteindelijk ook asfaltconstructies op basis van functionele eigenschappen te vergelijken.

Contractuele consequenties

Omdat de asfaltproducenten vanaf 1 maart 2008 uitsluitend nog asfalt moeten leveren met CE-markering, moeten ook de al eerder afgesloten contracten daarop worden getoetst. De nieuwe contracten moeten uiteraard aan de nieuwe situatie voldoen. Dat houdt in dat de asfaltonderzoeken volgens de proeven volgens NEN-EN 12697 – 1 t.m. 43 moeten worden uitgevoerd. De resultaten van deze proeven bieden andere informatie dan de bekende marshalleigenschappen.

Er moet nog wel een kanttekening worden gemaakt. De verplichtingen gelden voor de asfaltmengsels die voldoen aan de definitie van de in NEN-EN 13108 beschreven asfaltproducten. Voor Nederland gelden de:

- NEN-EN 13108-1 Asfaltbeton (continu gegradeerde mengsels als de oude GAB, STAB, OAB en DAB)
- NEN-EN 13108-5, Steenmastiakasfalt
- NEN-EN 13108-6 Gietasfalt
- NEN-EN 13108-7 Zeer Open Asfaltbeton

Asfalt met synthetische bindmiddelen, veel gebruikt voor gekleurd asfalt, vallen buiten de norm omdat in de norm de mengsels zijn gedefinieerd als vervaardigd met penetratie bitumen.

CE-markering van asfalt

Een asfaltproducent mag niet zomaar een CE-markering afgeven. Daarvoor moet het betreffende mengsel eerst zijn gekarakteriseerd volgens de procedure van de Type Testing zoals vermeld in de NEN-EN 13108-20. De producent moet een productiecontrolesysteem hebben volgens de NEN-EN 13108-21 'Factory Production Control'. De producenten moet zich op basis van deze norm laten certificeren door een daarvoor erkende certificerende instelling (notified body).

Met de CE-markering verklaart de asfaltproducent dat het betreffende asfaltmengsel voldoet aan de waarden als op de verklaring vermeld. Het is een wettelijk voorgeschreven EU-handelsmerk en géén kwaliteitscertificaat. Na de productie volgt nog het transport en de verwerking. Na de verwerking, waarbij de verdichting een dominante rol speelt, heeft de asfaltconstructie de definitieve eigen-

schappen. Deze eigenschappen kunnen anders zijn dan op de CE-markering vermeld staat. Daarom zijn de eisen in de Standaard RAW Bepalingen voor de verwerking en de controle op het resultaat nog steeds van toepassing.

Amsterdamse ervaringen

De gemeente Amsterdam heeft een decentraal bestuurlijk model dat bestaat uit stadsdelen die ieder voor zich verantwoordelijkheid zijn voor de uitvoering en het beheer van de weginfrastructuur en een aantal centrale diensten die o.a. verantwoordelijk zijn specifieke beheergebieden zoals de hoofdinfrastructuur en het havengebied. Een infrastructuur die onderdeel uitmaakt van het totale pakket van gemeentelijke verantwoordelijkheden. De Materiaaldienst als onderdeel van de Dienst Infrastructuur Verkeer en Vervoer heeft bij de invoering van de CE-markering voor asfalt een minisymposium voor de medewerkers van de stadsdeelraden en beheer-

diensten georganiseerd. Daarin werden de veranderingen toegelicht. Tijdens deze symposia bleek dat het omschakelen naar de nieuwe situatie toch een lastige materie is. Bijna een jaar na de invoering van de CE-markering en vlak voor het aflopen van de overgangperiode verlopen de zaken nagenoeg naar wens.

Kwaliteitsborging

Tijdens het proces kwamen ook aanpalende aspecten aan bod. Bijvoorbeeld de kwaliteitsborging. In de Standaard van 2005 zijn daar al regels over opgenomen. In de praktijk blijkt echter dat het ingediende kwaliteitsplan van de opdrachtnemer vaak in het archief verdween zonder verdere acties. De Materiaaldienst beoogt de situatie in Amsterdam te veranderen zodat het kwaliteitsplan een actiever onderdeel vormt van de contractafwikkeling.

Informatieoverdracht

Naast het kwaliteitsplan en de eindrap-

portage van de kwaliteit, maakt ook een kopie van de CE-markering onderdeel uit van de verplichte documenten bij de start van de uitvoering en de oplevering van een project. Aanvullende gegevens als de referentiesamenstelling, de streefdichtheid ter controle van de verdichtingsgraad, de verklaring van het grove toeslagmateriaal (korrelvorm, PSV-waarde) en de gegevens over het asfaltgranulaat maken eveneens standaard onderdeel uit van de informatie overdracht. De opdrachtgevers hebben dus nadrukkelijk een rol in dit spel. De praktijk is dat steeds minder opdrachtgevers om deze zaken vragen. Logisch gevolg is dat ook opdrachtnemers hiervoor steeds minder aandacht hebben. Op deze manier verliezen deze dingen meer en meer haar waarde.

Verslag Type onderzoek

Met de intreding van de CE-markering dient de afnemer aan de directie een verkort verslag van het type onderzoek ter hand te stellen. Daarin moeten zijn vermeld:

- Soort en type asfalt
- Referentiesamenstelling t.b.v. kwaliteitscontrole
- Verwijzing naar CE- markering
- Streefdichtheid
- Resultaten frequency-sweep (uitgevoerd bij onderzoek naar de stijfheid)

Verder is een bewijs dat de gegevens zijn aangemeld bij de database van het CROW noodzakelijk. Dit bewijs is noodzakelijk om na te gaan of de in de huidige regelgeving gestelde eisen in de toekomst mogelijk moeten worden aangepast. De opdrachtgevers dragen mede verantwoordelijkheid om deze database te vullen.

Asfaltconstructies voor en na nieuwe normen

Bij de huidige ontwerpen wordt uitgegaan van bestaande, bewezen methoden en waarden die in de loop van jaren in de praktijk zijn verzameld. De nieuwe proeven geven bieden de mogelijkheid tot andere, meer functionele ontwerpmethodieken waardoor nieuwe mengsels eerder hun (constructieve) waarde kunnen bewijzen. Ook alternatieven

zijn daardoor beter te vergelijken. Het door CROW uit te brengen Ontwerp Instrumentarium Asfalt (OIA) biedt hiervoor mogelijkheden.

En verder

De database van het CROW moet worden gevuld met de gegevens uit de Type Testing van de asfaltproducenten. De opdrachtgevers dragen mede verantwoordelijkheid om deze gegevens aan te leveren. Daarvoor moeten zij een bewijs vragen dat de gegevens bij het CROW zijn ingediend. Bij afwijkingen van de regels moet de opdrachtgever daadwerkelijk handhaven. Daarvoor bieden de regels voldoende mogelijkheden.

Tot slot is het op korte termijn uitbrengen van het Ontwerp Instrumentarium Asfalt gewenst.

Naschrift redactie

Tijdens de overgangperiode zijn de resultaten van bijna 200 typeonderzoeken ingediend. Dit betrof de resultaten van alle onderzoeken dus inclusief de mengsels waarvan de resultaten buiten de kaders van de regelgeving vielen. Deze mengsels hebben echter al vele decennia hun waarde bewezen. De verwerking van de gegevens zal daarom kunnen leiden tot aanpassing van de eisen en/of proeven. Afkeuring uitsluitend op basis van toetsing aan de gestelde waarden kan daarom leiden tot onterechte afkeuring.

De verplichting tot indienen van de resultaten van typeonderzoeken geldt uitsluitend voor de levering van asfaltspecie tot 1 maart 2009!